

**Ocena rozprawy doktorskiej  
Pana mgr. Arkadiusza Wesołowskiego,  
sporządzona w związku z przewodem doktorskim  
wszczętym w dziedzinie sztuk plastycznych  
w dyscyplinie artystycznej sztuki piękne,  
uchwałą Rady Wydziału Grafiki i Malarstwa z dnia. 20.03.2019 r. procedowanym przez  
Akademię Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi.**

*§ 6 pkt 1 i pkt 2 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 stycznia 2018 r. w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora (Dz. U. z 2018 poz. 261), w związku z art. 179 ust.2, ust. 3 pkt 2) lit. b) ustawy z dnia 03 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 30.08.2018r poz. 1669 z późn. zm.)*

*§ 6 pkt 3 i pkt 4 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 stycznia 2018 r. w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora (Dz. U. z 2018 poz. 261). (nadanie lub odmowa nadania stopnia doktora w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki).*

Temat rozprawy:

**„Od Ukiyo-e do kreatywnego druku (Sosaku Hanga). Analiza i interpretacja estetyki japońskiej poprzez autorską kolekcję obrazów i grafik”.**

Promotor rozprawy:

**Pani dr hab. Alicja Habisiak-Mateczak, prof. uczelni**

***O autorze***

Pan mgr Arkadiusz Wesołowski urodził się w 1971 roku. W 1991 r. rozpoczął naukę w Nauczycielskim Kolegium Języków Obcych w Koszalinie ze specjalnością język francuski. W latach 2013-2015 studiował na Politechnice Koszalińskiej na kierunku Europeistyka. Jego działalność artystyczna związana jest z prywatnym kształceniem w pracowni malarskiej Maurice'a Estève'a, równoległe do odbywanych we Francji studiów lingwistycznych. Jest autorem 16 wystaw indywidualnych w Polsce, Anglii, Francji i Japonii oraz uczestnikiem kilkudziesięciu krajowych i zagranicznych wystaw zbiorowych. Oprócz grafiki zajmuje się również malarstwem oraz projektowaniem. Jest popularyzatorem sztuki,

organizatorem warsztatów twórczych. Został uhonorowany I miejscem na Międzynarodowym Triennale Sztuki w Bourges we Francji (2000 rok). Jest twórcą statuetki dla *European Veterans Athletic Association* w Szwajcarii oraz projektu medalu na *I Olimpiadę Młodzieży* w Singapurze. Studia doktoranckie rozpoczął w roku 2017.

## **Treść recenzji**

### ***O części pisemnej doktoratu***

Z dużym zainteresowaniem wziąłem do ręki część teoretyczną rozprawy doktorskiej. Ciekawy jest jej temat, który artykułuje przeszłość graficzną dalekiego wschodu w kontekście współczesnych poczynań wielu twórców, nie tylko grafików.

Zainteresowanie sztuką japońską, czy bardziej ogólnie kulturą wschodu jest w Europie ciągle żywe, niesłabnące od wielu lat. Czasem była to moda, ale w zdecydowanej większości mamy do czynienia autentycznymi fascynacjami oryginalną odmiennością kulturową. Ta admiracja w szczególności dotyczy tradycyjnej grafiki japońskiej.

Pan Arkadiusz Wesołowski miał możliwość poznania kultury i estetyki kraju kwitnącej wiśni bezpośrednio, podczas pobytu w tym kraju. Jego konstatacje, niejako z pierwszej ręki, są czymś więcej niż powierzchownym poznaniem. Pozwalają na autentyczne odczucie, głębsze zrozumienie odmienności kultury, jej unikalnej specyfiki.

Część pisemna pracy doktorskiej to uporządkowany szereg rozdziałów, które zawierają ogólną charakterystykę kultury japońskiej. Od samego początku widoczna jest idea tej rozprawy, jako poszukiwań w obszarze współczesnego druku artystycznego wywodzącego się z głębokiej tradycji i historii drzeworytu japońskiego.

Autor przedstawia również genezę tamtejszej estetyki oraz koncepcję piękna. W szczególności ukazana jest ewolucja techniki drzeworytu japońskiego, jego odmian, rozwoju w relacji do uwarunkowań historycznych. Możemy także się zapoznać z różnymi aspektami życia, jego przemijania, więzi z naturą i związanymi z tym emocjami.

Pan Arkadiusz Wesołowski trafnie dostrzega całościowe przenikanie tamtejszego estetycznego piękna do różnych dziedzin działalności człowieka – poezji, teatru, kaligrafii, układania kwiatów czy kształtowania ogrodów. Ten wpływ dotyczy również rzemiosła - tworzenia ceramiki, laki, produkcji papieru. Piękno jest czymś otwartym, ma wiele definicji. Doktorant podkreśla także wagę różnorodności pojęć estetycznych wykształconych przez tamten język, uwarunkowanych przez historię i religie. Bogactwo to nie dziwi, pozwala lepiej zrozumieć potrzebę zapisu przemijania i ulotności, ale też pokory wobec otaczającego nas universum.

**Charakterystyka estetyki japońskiej jest bardzo trafna. Autor przemyślanie dobiera różnorodne przykłady, podpira je reprodukcjami dobrze zgranymi z treścią.**

W dalszej kolejności praca zawiera szczegółowy opis technik graficznych, rodzajów farb, narzędzi, typów papieru, sposobu postępowania w trakcie druku, nawet sposobu trzymania papieru w rękach przez drukującego podczas nakładania go na matrycę. Są tu zapisane osobiste doświadczenia autora jak również spostrzeżenia i uwagi współczesnych twórców Sosaku Hanga.

Autor szczegółowo opisuje materiały, akcesoria charakterystyczne dla technik druku japońskiego. Szczegółowo ukazuje swoje poszukiwania autorskie, próby z różnymi papierami, ich chłonnością wody, tłoczeniem. Omawiany jest proces przygotowania drewnianej matrycy oraz eksperymenty z uzyskaniem zamienników np. desek brzożowych czy lipowych zamiast trudnodostępnej wiśni. Opis tych wszystkich prób, gromadzenie doświadczeń jest wartościowe nie tylko dla ich autora. Tego rodzaju informacje są cenne dla zainteresowanych, mogą stanowić twórczy grunt do poszukiwań innych miłośników drukowania artystycznego. **Ten opis doświadczeń własnych ujęty w kontekście innych wybranych twórców Sosaku Hanga jest największą wartością doktoratu. Bardzo osobiste, wnikliwe uwagi dotyczące własnej kreacji mają niebagatelne znaczenie dla samookreślenia twórczości. Zwłaszcza, że autor umiejscawia swoje działania pośród innych, pokrewnych mu twórców eksperymentujących w zakresie warsztatu i techniki graficznej.**

Tworzenie plastycznej formy jest kształtowaniem materii, którą dysponuje artysta. W naszym przypadku jest to papier, barwniki, spoiwo, drewno, a nawet woda,. Oczywiście ważne jest również to, czym tworzywo formujemy – narzędzia do cięcia i drukowania, bo przecież wiadomo, że każde narzędzie pozostawia inny ślad. Niezbędna jest dogłębna znajomość tej materii w sensie czysto fizycznym, np. w przypadku papieru znaczenie ma jego elastyczność, chłonność płynów, wrażliwość na darcie i rozciąganie, cięcie i gniecienie.

Druk eksperymentalny Sosaku Hanga jest, wbrew powierzchownym pozorom, bardzo złożony poprzez wielość elementów, które się na niego składają, od kreacji matrycy poprzez różnorodność sposobów odbijania, do zastosowanych materiałów, narzędzi oraz podłoża na którym powstaje. Poskładanie wszystkiego razem jest zajęciem bardzo trudnym i czasochłonnym, wymagającym wykonania wielu prób. Dodatkowo podczas tej pracy następuje kształtowanie smaku artysty, które trwa latami i ma fundamentalny wpływ na ostateczną wartość dzieła. Autor zdaje sobie sprawę z ogromu pracy. Wie że droga do doskonałości jest bardzo długa.

Tekst rozprawy poparty został pracami własnymi autora ilustrującymi niejako zawarte tam treści. Są to dzieła malarskie, rysunkowe i graficzne. W przedstawionej twórczości malarskiej zauważalna jest edukacja autora - kontakt z dziełami mistrzów francuskich. Przejawia się to poprzez wysmakowany, jakby *gauguinowski* koloryt i rysunek linii, staranność komponowania powierzchni obrazu oraz potrzebę do sugestywnego określania formy plastycznej. Syntetyczna postawa jeszcze dalej sięga w rysunkach twórcy. Mają one niewielkie jak na współczesne realia rozmiary. Są kameralne i niejako o kameralnych sprawach opowiadają. Jest w tym naturalność którą dostrzegamy również w grafice japońskiej, w proporcji i na miarę odbiorcy dzieła.

**Całość teoretycznej części doktoratu jest wnikliwa ale zarazem bardzo rzeczowa. Została odebrana przeze mnie z dużym zainteresowaniem i wielce pozytywnie.**

### ***O części artystycznej***

Rozprawa zawiera również prezentowany osobno katalog prac autora, tych które wcześniej stanowiły ilustracje części teoretycznej. Jest to zbiór prac malarskich, rysunkowych i graficznych, stanowiących część artystyczną doktoratu. Reprodukcje te są wykonane rzetelnie, bardzo dobre jakościowo, jak sądzę, oddają charakter oryginałów. **W znacznym stopniu ułatwiają pracę oceniającym.**

Biorąc do ręki dołączoną dokumentację artystycznej części doktoratu, pierwszą moją myślą było, że prace są bardzo syntetyczne jak na skalę i możliwości grafiki oraz rysunku. Wąski zakres elementów formy jest w tych pracach wyraźnie widoczny. Stosowane przez twórcę faktury, kształty, linie, walor, powtarzają się, w oderwaniu od kontekstu są do siebie podobne. Jednak autor bada ich oddziaływanie na ogólną ekspresję prac. Zestawia te elementy w zmiennych konfiguracjach. W efekcie końcowym poszczególne prace mają zróżnicowaną wymowę. W swoisty sposób narzuca się faktura, ściśle powiązana z drewnianą powierzchnią matrycy i narzędziem nadającym na nią farbę. W pracach rysunkowych linia występuje głównie jako obrys, ale czasem tworzy iluzję przestrzenności i powierzchnie fakturowe (np. w pracach: *Pan Ryba, Koń, Kwiat Słonecznika*). Linia podkreśla charakter - wyjątkowość przedstawianych form. **Szczególnie interesująco wypadają prace barwne drukowane w różnych wersjach kolorystycznych. Grafiki w konstrukcji matrycy emanują prostotą, poprzez zmianę barw i sposobu nadawania ich na kliszę stanowią doskonały przykład zmienności ekspresji i wydźwięku pracy w zależności od koloru.** (np. sześć wersji drzeworytu barwnego *Maska*)

Wspomniany wyżej minimalizm nade wszystko znajduję w licznych rysunkach stalówką, w których linia jest bardzo powściągliwa, w swoim przebiegu delikatnie

zróznicowana, emanuje głównie poprzez kształt oraz umiejscowienie na ograniczonej powierzchni prostokątnego papieru. Minimalizm jest trudny, może rodzić wiele niepowodzeń, może być ironiczny albo groteskowy, ale tych cech w twórczości doktoranta nie znajduję. Jest za to subtelna powaga i dostojeństwo swobodnej, szlachetnej linii. Oglądając prace rysunkowe moje skojarzenia zmierzają ku podróznym szkicownikom Tadeusza Kulisiewicza, choć piórko u mistrza pozostawia zupełnie inny dukt. Forma prac pana Wesołowskiego w jakiś tajemniczy sposób współgra z poruszonymi motywami tematycznymi. Powściągliwe, krótkie tytuły otwierają przed odbiorcą określone sfery wyobraźni – jest to świat zwykłych, codziennych zdarzeń takich jak *Spacer pod parasolami*, *Na plaży*, *Rozmowy*, albo przedstawień zwierząt i rzeczy – wymienię tu *Lustro*, *Kwiat słonecznika*, *Słowik*, *Pies*. Tytuły, ich prostota, umiar, mają w sobie niezwykłą moc poetycką i stanowią jedność z zawartym w pracach przedstawieniem.

Na zakończenie mojej oceny pragnę zacytować słowa doktoranta, znamienne dla jego artystycznej postawy „ ...wiem, że sztuka japońska, mimo wielu różnic kulturowych, jest mi bliska. Czasem na zasadzie dygresji porównuję ją i szukam w niej odniesień do naszej cywilizacji. Te próby porównań to mój zachwyt nad odmiennością i hold złożony artystom, których wpływ na dzisiejszą kulturę jest nie do przecenienia. Kontakt z Japonią poprzez uprawianą technikę drzeworytu, jego proces powstawania, skupienie w pracy oraz wiele prób w procesie odbijania zbliża mnie do natury, skłania do refleksji nad istotą zachwyty nad przemijaniem życia. Sądzę, że w tym tkwi siła Moku Hanga.”

### ***Sentencja końcowa***

Praca doktorska Pana Arkadiusza Wesołowskiego jest bardzo interesująca. Zachowuje właściwe proporcje w części teoretycznej jak i w prezentowanym zestawie prac plastycznych. **Biorąc pod uwagę wysoki poziom zarówno pracy teoretycznej jak i artystycznej, jednoznacznie popieram wniosek do Rady ds. stopni Akademii Sztuk Pięknych im. W. Strzemińskiego w Łodzi o nadanie panu Arkadiuszowi Wesołowskiemu stopnia doktora w dziedzinie sztuki w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki.**

